

Přichází velké zdražování

Dokončení ze strany 1

Za průměrnou inflací se přitom schovávají i dvouciferné růsty některých komodit. Pohonné hmoty zdražily o 16,3 procenta, alkoholické nápoje a tabák o 13 procent. Další věcí je, že takzvaný spotřebitelský koš nepochoybně odpovídá struktuře výdajů jen minima lidí. Proto také z čísel inflace tak dramaticky nevystupuje třeba růst cen bydlení, který se některých lidí týká přímo bytostně.

Firmy v oborech, u nichž suroviny a materiály tvoří podstatnou část ceny – jako třeba strojírenství, jehož výrobky stojí na vysoké přidané hodnotě – jsou podle Břečkové ještě schopny navýšení cen vstupů absorbovat a promítnout je do prodejních cen jen minimálně. Proto také zvyšující se ceny surovin a polotovarů spotřebitelé zatím poznali na vlastní kůži v podstatě jen u benzínových pump. Další na ráně je ovšem stavebnictví.

Na něj dopadá zdražování železa i výrobků z ropy, jako je třeba polystyren, ale i třeba kovové konstrukce, do nichž se zasazují dveře či sádkartony.

Ošemetný průměr

Vývoj cen stavebních materiálů dlouhodobě bedlivě sleduje Antonín Kubát, zakladatel a spoluzakladatel stavební firmy Trio Efekt z Vysočiny. Ceny za materiál jsou samozřejmě jednou z hlavních položek, které vstupují do nabídkové ceny pro zákazníka. „Všechno jde pravidelně nahoru tak o pět korun, při každé nové dodávce ze stavebniny. Stavebniny posílají cenovou nabídku každé tři měsíce a já s ní pak pracuji při sestavování naší nabídkové ceny,“ vysvětluje. Z účetnictví i archivu své firmy tak vidí, že ceny polystyrenu za poslední rok vzrostly o 35 procent, ceny stavebního železa o 25 procent.

Některé druhy polystyrenu ovšem podražily více, jiné méně, vývoj cen závisí také na regionu. To všechno se ve statistikách zračí v onom ošemetném průměru.

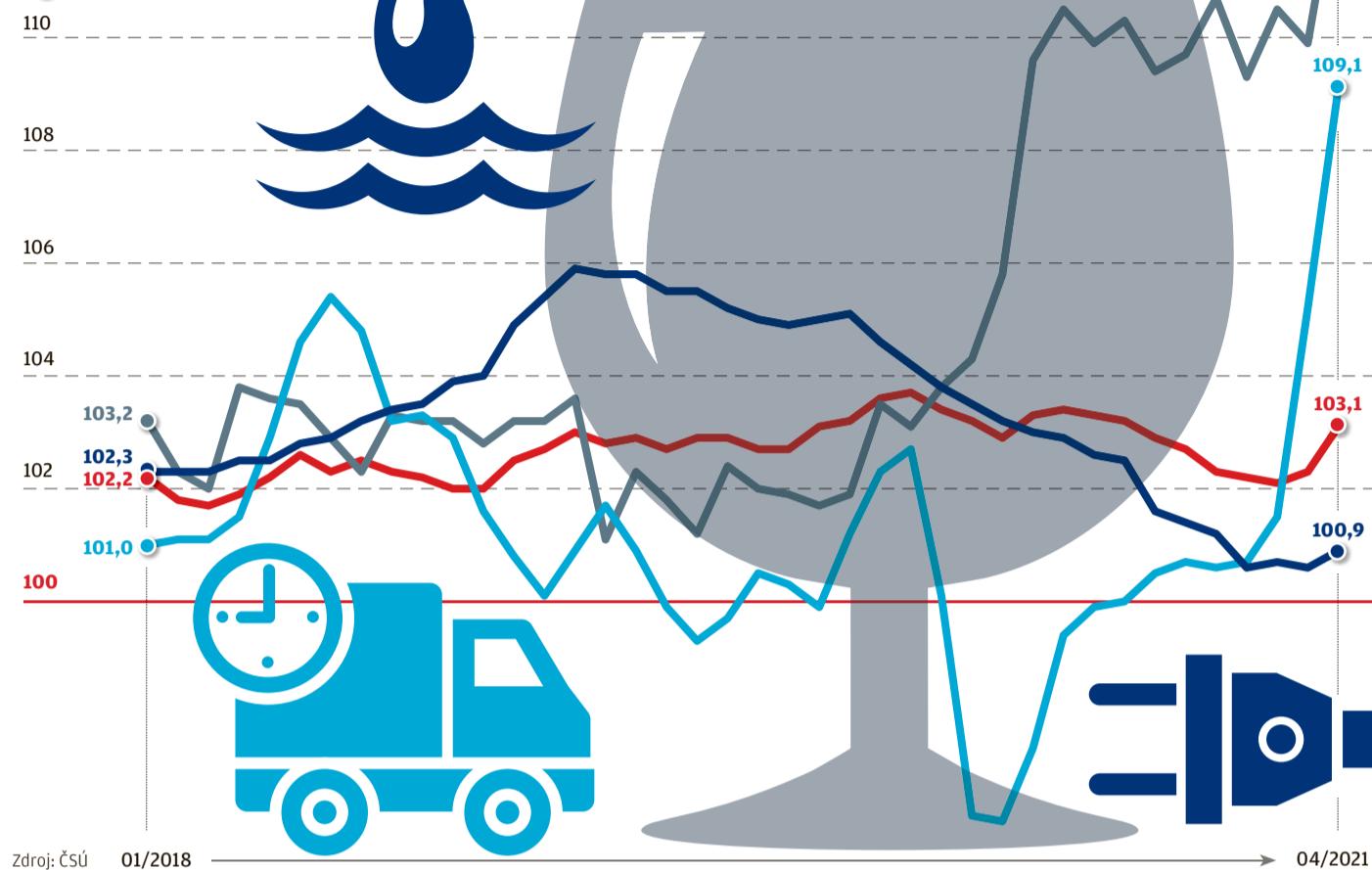
Na vině růstu cen podle Kubáta není jen zdražování surovin, ale také nemovitosti. Podle Eurostatu loni byly v Česku zdražily o devět procent, covid necovid, a oproti roku 2015 byly podle dat ČNB v posledním loňském kvartále dražší o 59,5 procenta.

Místopředsedkyně AMSP říká, že nárůst cen zejména ve stavebnictví vede zákazníky i k přehodnocení jejich investic. Jsou sice připraveni určitě navýšení ceny unést, ale má to své meze. Některé zakázky proto nakonec končí v koši. „Prudký růst cen již začíná způsobovat prvotní ochlazení ve stavebnictví. Objem nových

Vybrané indexy spotřebitelských cen

(meziroční změna v %, 100 % = rok 2015)

- celkově
- bydlení, voda, energie, paliva
- doprava
- alkoholické nápoje, tabák

Zdroj: ČSÚ

zakázek a poptávek začíná klesat,“ uzavírá Břečková.

Podle docentky Aleny Tiché, která na Vysokém učení technickém v Brně vyučuje přípravu rozpočtů ve stavebnictví, stojí za růstem cen obzvláště některých komodit přerušené dodavatelské řetězce. „Osobně si myslím, že je to hlavně tím, že se zastavila doprava. Letecká i silniční, a to po celém světě. Suroviny existují, není jich nedostatek, ale nejsou dopravovány tam, kde jsou potřeba,“ říká. Je to podle ní vidět právě na růstu cen polystyrenu, který se vyrábí u nás, a to kvalitně, ale naše firmy jej nemají z čeho vyrábět, protože nemají dostatek surovin. To pak tlačí jeho cenu nahoru.

Ceny aut už rostou

Podle ekonomů ČSOB Petra Dufka stranou vlivu rostoucích cen některých komodit nezůstane ani autoprůmysl, který je významným odběratelem kovů, stejně jako elektrotechnický průmysl. Když k tomu navíc přičteme problémy s dodávkami polovodičů v zahraničí, tak inflační vítr vane i z tohoto směru. „Je proto jen otázkou času, kdy kromě vyšších cen pohonných hmot uvidíme i odraz výrobní inflace ve staveb-

Hlavním důvodem vzestupu cenové hladiny v dubnu byly, stejně jako v březnu, pohonné hmoty a tabákové výrobky

”

nictví a rovněž v případě elektroniky. U aut už důsledky nejnižších vstupů vidíme třeba v rychlém zvyšování cen automobilů,“ upozorňuje Dufek.

Naše top automobilka a zároveň největší firma v Česku se zvyšování cen vstupů neobává. „Cenové kroky jsou součástí středně- a dlouhodobé strategie. Volatilita změn cen surovin tedy zpravidla nemají vliv na ceny našich vozů,“ říká mluvčí Škody Auto Martina Gillichová.

Dubnová inflace překvapila kdekoho. Tak vysoká čísla – 3,1 procenta ve srovnání s dubnem 2020 a 0,5 ve srovnání s předcháze-

jícím měsícem (tedy březnem), nikdo nečekal. Analytici počítali s meziroční inflací ve výši 2,7 procenta. Česká národní banka s 2,9 procenta. Hlavním důvodem vzestupu cenové hladiny v dubnu byly, stejně jako v březnu, pohonné hmoty a tabákové výrobky. V březnu se spotřebitelské ceny oproti stejnému měsíci loňského roku zvýšily o 2,3 procenta.

Zvýšení sazeb na spadnutí

„Potvrdilo se, že inflace bude letos postupně mířit přes tříprocentní hranici. Ještě výraznější bude v těch segmentech, které budou posledním rokem života s covidem zasaženy nejvíce, jako jsou cestovní ruch či pohostinství a ubytovací služby. Dokážu si představit, že v těchto odvětvích se nárůst cen může krátkodobě vyhoupnout i do dvojciferných čísel. S rostoucí inflací bude pokračovat tlak na pozvolné posilování koruny,“ uvedla partnerka PwC a expertka na měnovou politiku Olga Cilečková. „Je pravděpodobné, že se inflace v blízkosti trojky bude držet i nadále. Velkou neznámou je další vývoj cen ve službách, které po měsících začínají opět postupně fungovat,“ přidává se analytik

ČSOB Petr Dufek. ČNB očekává pro celý letošní rok 2,7 procenta.

Nad třemi procenty u nás byla meziroční inflace několik měsíců před nástupem covidu, konkrétně od listopadu 2019, a hlavním důvodem byl růst cen na trhu bydlení. Cenový vzestup se na určitou dobu dostal mimo takzvané toleranční pásmo ČNB. O snižování cenové hladiny se ovšem posléze postarala pandemie covidu a od července loňského roku inflace nepřetržitě klesala. Až do letošního března.

Dubnová čísla tak přidala na důrazu opakovaným prohlášením centrálních bankéřů, že ČNB v letošním roce zvýší sazby. „Dubnová čísla nás nepochybně povedou k přehodnocení letošního průměrné inflace z aktuálních 2,4 procenta nad hodnotu 2,5 procenta. A vzhledem k tomu, že meziroční inflace v dubnu překročila i nadprůměrné očekávání ČNB ve výši 2,9 procenta, je poměrně brzké zvýšení úrokových sazeb na spadnutí. Očekáváme, že ČNB překročí k prvnímu zvýšení sazeb v srpnu, a to může být následováno do konce roku ještě dvěma dalšími kroky,“ uvedl analytik UniCredit Bank Patrik Rožumberský.

Havlíček: Zavírat už nechceme

PRAHA Vláda už nechce podle ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka (za ANO) ani při zhoršení epidemické situace zavírat provozy. Pomoci v tom má hlavně pokračování v očkování, testování, covid pasy, ale také funkční pravidla pro fungování maloobchodu a služeb. Havlíček to řekl v diskusním pořadu České televize Otázky Václava Moravce. Opětovnému uzavírání ekonomiky se lze podle Havlíčka vyhnout proočkováním co největšího počtu lidí. V určitém okamžiku podle něj nabídka očkování převyšuje poptávku. Je proto nutné občany motivovat, aby se nechali očkovat. čtk

Státní zaměstnanci si polepšili o 2700 korun

PRAHA Výdaje na platy zaměstnanců státu loni meziročně vzrostly o víc než desetinu. V absolutním čísle vzrostly proti předcovidovému roku 2019 o 23 miliard na 232,5 miliardy korun. Průměrný hrubý plat státního zaměstnance se zvýšil meziročně o 2686 korun na 39 747 měsíčně. V regionálním školství překročil průměrný plat 37 tisíc korun, státní zástupci a odvozené profese pobírali měsíčně přes 129 tisíc korun. Celkový počet zaměstnanců státu vzrostl o 14 632 takzvané přeplacených míst na 463 648 lidí. Podle předběžných údajů Českého statistického úřadu z letošního března vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda za celý loňský rok na 35 611 korun. čtk

Na zelené dotace už padlo deset miliard

PRAHA Ministerstvo životního prostředí z programu Nová zelená úsporám (NZÚ) do konce loňského roku proplatilo 45 239 žádostí za 9,98 miliardy korun. Od spuštění programu v roce 2014 do konce roku 2020 zájemci podali 69 472 žádostí. Aktivních, tedy schválených v různém stupni administrace, jich bylo 57 324 s požadovanou výší podpory 17,14 miliardy korun. Během loňského roku přijal Státní fond životního prostředí v rámci programu NZÚ 17 200 žádostí za 6,73 miliardy korun, proplaceno v daném roce bylo 11 585 žádostí za 3,17 miliardy. Z programu mohou lidé čerpat peníze na projekty snižování energetické náročnosti rodinných a bytových domů, výstavbu nových s velmi nízkou energetickou náročností a pořízení obnovitelných zdrojů energie do budov. NZÚ využívá mj. peníze z výnosů z aukcí emisních povolenek. čtk

Vláda projedná plán obnovy

PRAHA Vláda plánuje v Národním plánu obnovy (NPO) investovat zhruba 200 miliard korun. Z toho 172 miliard korun chce získat z EU. Plán je rozdělen na šest hlavních oblastí, které by z něj měly být financovány. Největší část, zhruba 91 miliard korun, je určena na infrastrukturu a tzv. zelenou transformaci. Další peníze jsou na digitalizaci, vzdělávání a trh práce, vývoj a inovace, podporu podnikání a zdraví. Plán dnes společně s Národním programem reform 2021 projedná vláda.

„Národní plán obnovy je strategickým dokumentem, kterým Česká republika požádá o finanční příspěvek z Nástroje pro oživení a odolnost ve výši přibližně 172 miliard korun ve formě grantů. Celková výše investic je plánována ve výši 199,902 miliard korun, která zahrnuje národní spolufinancování, jehož výše se bude

odvíjet od finální výše příspěvku z Nástroje pro oživení a odolnost. Plán podléhá schválení Evropskou komisí a Radou Evropské unie,“ uvádí materiál.

Šest pilířů NPO je rozděleno na tzv. komponenty a konkrétní reformy a investiční akce. Komponente je v aktuální verzi plánu 27. Jde například o zvýšení odolnosti systému zdravotní péče, přechod na čistší zdroje energie, rozvoj čisté mobility, boj se suchem, rozvoj kultury nebo inovace ve vzdělání.

V této souvislosti ministerstvo zemědělství informovalo, že bude rozhodovat o 15 miliardách korun. Peníze chce směřovat především na projekty příznivé ke klimatu. Jde například o obnovu 12 tisíc hektarů smíšených, klimatické

změně odolných lesů ročně. Za tři roky tak jde podle ministerstva celkem o 36 tisíc hektarů nově obnovovaných lesů, což je zhruba rozloha Krkonošského národního parku.

„Kromě výsadby lesů obsahuje část NPO, za kterou zodpovídá ministerstvo zemědělství, i opatření na malých vodních nádržích nebo pozemkové úpravy. Nutný podíl klimaticky příznivých opatření, který EU stanovila na 37 procent, plní MZe více než dvojnásobně. Záměry MZe podpořily i odborné instituce,“ uvedlo ministerstvo.

Plány podpořila například Agrární komora, Lesnicko-dřevařská komora, některé univerzity nebo výzkumné ústavy. Společně s Národním plánem obnovy vláda projedná také Národ-

ní program reform 2021. S NPO je propojen na základě pokynů Evropské komise. Program reformem členské státy předkládají každoročně v rámci koordinace hospodářských politik. Letošní program vychází z priorit na úrovni ČR i EU a obsahuje i popis reformem a opatření, které nejsou obsaženy v NPO. Jde například o konvergenční program a s tím související plány ohledně vývoje veřejných financí nebo důchodového systému.

Peníze z nového fondu budou muset být ve 70 procent vyčerpány do roku 2022, do roku 2023 pak zcela. Proplácené musejí být do roku 2026. Zástupci opozice dříve uvedli, že Národní plán obnovy musí být v souladu s klimatickými a digitalizačními cíli Evropské unie a že vláda jeho přípravu a konzultace podcenila. Před odevzdáním Evropské komisí by ji měl podle nich projednat parlament. čtk

Koruny se padělají méně, dolary více

PRAHA Česká národní banka (ČNB) v prvním čtvrtletí zadržela 244 padělaných a pozmeněných bankovek a mincí. To je v meziročním srovnání pokles o 24 procent, loni za stejné období ČNB zadržela 321 padělaných. Stoupl počet padělaných v dolarech, naopak v eurech i korunách klesl. Údaje zveřejnila ČNB na internetu. Nejvíce padělaných mincí a bankovek bylo v českých kuru-

Odhalené falešné bankovky a mince

rok	počet
2016	3646
2017	2850
2018	2111
2019	1828
2020	1389
2021 I.Q.	244

nách, celkem 146. Ve stejném období loni jich bylo 235. Počet padělaných eur klesl na 47 z loňských 73. Dolarových padělaných bylo ke konci března 46, meziročně o 36 více. Za celý loňský rok bylo v Česku zadrženo 1389 padělaných a pozmeněných bankovek a mincí všech měn, meziročně o 24 procent méně. Šlo o šestý meziroční pokles v řadě. V oběhu bylo v ČR ke konci loňského zhruba 2,7 miliardy bankovek a mincí, což je meziroční nárůst o čtyři procenta. Hodnota peněz v oběhu stoupla z předloňských 642 miliard zhruba na 709 miliard korun. Údaje jsou bez započtení pamětných bankovek a mincí v oběhu. Padělatelům hrozí v Česku za zločin padělání a pozmenění peněz až osm let vězení. V případě organizované skupiny či značného rozsahu trestné činnosti je trest až desetiletý. čtk